

OZP na trhu práce

10. prosince 2015

OZP v zákoně o zaměstnanosti

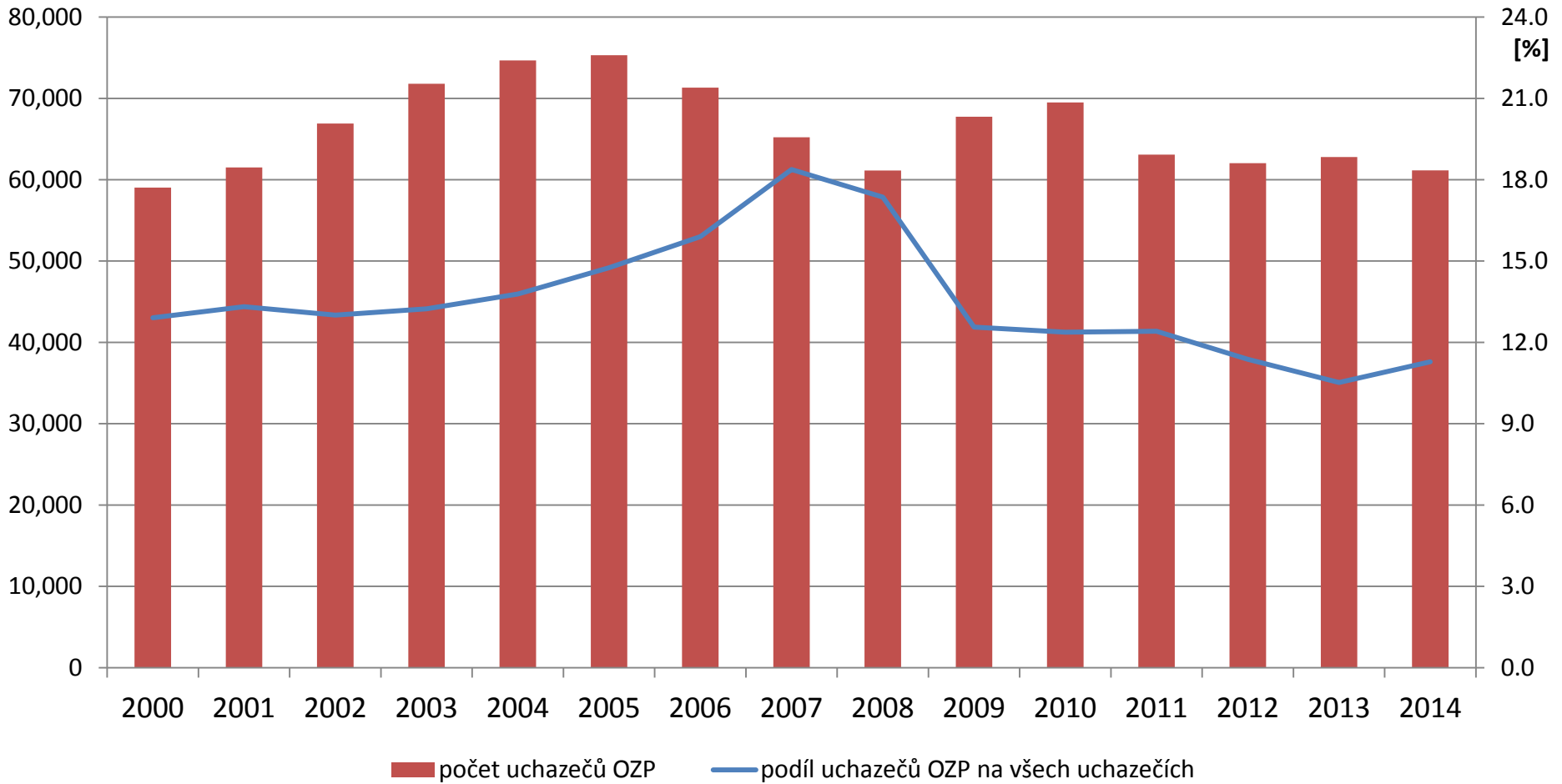
- fyzické osoby se zdravotním postižením (OZP)
 - poskytuje se jim zvýšená ochrana na trhu práce,
 - musí být uznány invalidními orgánem sociálního zabezpečení (posudek nebo potvrzení),
 - OZP i ti, kteří již nebyli posouzeni jako OZP (přechodná doba 12 měsíců).
- pracovní rehabilitace
 - OZP mají právo na pracovní rehabilitace (poradenská činnost zaměřená na volbu povolání; teoretická a praktická příprava včetně rekvalifikací),
 - sestavení individuálního plánu,
 - zaměstnavateli, který provádí na svém pracovišti přípravu k práci OZP, může ÚP ČR uhradit náklady.
- chráněné pracovní místo (CHPM)
 - = pracovní místo zřízené zaměstnavatelem pro OZP na základě písemné dohody s ÚP ČR, úřad poskytuje příspěvek, místo musí být obsazeno po dobu 3 let,
 - výše příspěvku je max. osminásobek či dvanáctinásobek (těžké postižení) průměrné mzdy v národním hospodářství za 1. až 3. čtvrtletí předchozího roku,
 - pokud vznikne 10 a více CHPM, pak může čerpat desetinásobek, resp. čtrnáctinásobek

OZP v zákoně o zaměstnanosti

- zaměstnavatel, který má více než 50 % zaměstnanců OZP
 - příspěvek formou částečné úhrady vynaložených prostředků na mzdy a platy a dalších nákladů.
- zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru
 - povinni zaměstnávat OZP minimálně ve výši 4 % na celkovém počtu zaměstnanců
 - pokud toto neplní, existují ještě 2 možnosti:
 - a) odebrání výrobků a služeb od zaměstnavatelů s více než 50 % OZP
 - b) odvod do státního rozpočtu

odvod = za každou OZP, kterou by měl zaměstnat, činí 2,5násobek průměrné měsíční mzdy, odvod za rok 2014 – 62 947,5 Kč (platí 1x ročně vždy do 15. 2. následujícího roku)

Vývoj OZP

OZP na okresní úrovni

- Pořadí okresů ČR dle podílu uchazečů OZP na všech uchazečích o zaměstnání k 31. 12. 2014

Pořadí	Okres	Uchazeči OZP	Podíl na všech uchazečích (%)
1.	Rokycany	355	23,4
2.	Tachov	529	19,5
3.	Rakovník	527	19,5
4.	Žďár nad Sázavou	1 144	18,9
5.	Strakonice	634	18,9
6.	Domažlice	405	17,5
7.	Chrudim	874	17,4
8.	Havlíčkův Brod	729	17,2
9.	Kutná Hora	653	17,1
10.	Pelhřimov	404	17,0
68.	Karviná	1 973	9,1
69.	Beroun	315	8,9
70.	Hradec Králové	673	8,8
71.	Brno-město	1 830	8,1
72.	Přerov	743	8,0
73.	Jeseník	244	8,0
74.	Karlovy Vary	512	7,5
75.	Kladno	653	7,3
76.	Praha-západ	286	7,3
77.	Praha	3 000	6,9

OZP na okresní úrovni

Pozitiva / negativa

- **pozitiva**
 - integrace OZP do společnosti,
 - někdy zastávání pozic, o něž by nebyl mezi většinovou společností zájem,
 - pro firmy dotace,
 - posílení týmu, učení odpovědnosti, pomoci a spolupráce,
 - symbolika: starost o slabší.
- **negativa**
 - méně efektivní, menší výkon,
 - někdy nutná úprava pracoviště.

Podstatný aspekt – fyzické postižení x mentální postižení.
I osoby zdravotně postižené mohou být úspěšné !

Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ)

OSVČ na českém trhu práce

- OSVČ vykonávají samostatnou výdělečnou činnost
 - jsou ekonomickými subjekty,
 - činnost vykonává na vlastní účet a na vlastní odpovědnost,
 - nemá postavení zaměstnance, tj. osoby v pracovněprávním nebo obdobném vztahu,
 - činnost vykonávají sami nebo spolu s dalšími osobami,
 - cílem činnosti je dosahovat výdělek pro vlastní spotřebu a zisk na rozvoj podnikání,
 - schopnost přijímat rizika plynoucí z ekonomické samostatnosti.
- potlačení OSVČ (1948-1989)
 - v 50. a 60. letech 20. století OSVČ zlikvidováni,
 - ústava z roku 1948 zaručovala soukromé vlastnictví drobných a středních podniků do 50 zaměstnanců a půdu o rozloze max. 50 ha s podmínkou osobního výkonu práce na ní, ALE realita jiná a do roku 1950 většina živností zanikla,
 - ústava z roku 1960 vylučovala jakoukoliv formu „vykořisťování člověka člověkem“, výrobní prostředky byly „zespolečenštěny“, vše je buď státní či družstevní,
 - zákoník práce z roku 1965 nahrazuje termíny „zaměstnanec“ a „zaměstnavatel“ novými termíny „pracovník“ a „socialistická organizace“ (výjimka: sjednání pracovního poměru mezi jednotlivými občany – pouze ojediněle, v praxi farské hospodyně a hospodyně významných osobností).

OSVČ na českém trhu práce

- potlačení OSVČ (1948-1989)
 - tzv. svobodné povolání do jisté míry jen u advokátů a některých významných umělců,
 - rok 1989: podíl OSVČ na celkové zaměstnanosti – 1 %, přitom Maďarsko (8,5 %), Polsko (25,4 %) a Rumunsko (26,9 %), v zahraničí role zemědělství.
- uvolnění v 80. letech 20. století
 - 1982: poskytování služeb občany na základě povolení národního výboru, pouze vedle hlavního zaměstnání (řemeslnické práce a osobní služby), maximálně za pomoci rodinných příslušníků,
 - 1988: rozšířeno o prodej zboží a přípravu pokrmů a nápojů, možnost pomoci i třetích osob (ale pouze jako pomáhající, žádný pracovněprávní vztah).
- zákon o soukromém podnikání občanů
 - přijat 1990, možnost zaměstnávat neomezený počet osob.
- možné dělení OSVČ
 - 1) živnostníci a řemeslníci (živnostníci)
 - 2) osoby vykonávající tzv. svobodná povolání
 - 3) podnikatelé v oblasti průmyslu a obchodu
 - 4) podnikatelé v zemědělství

OSVČ na českém trhu práce

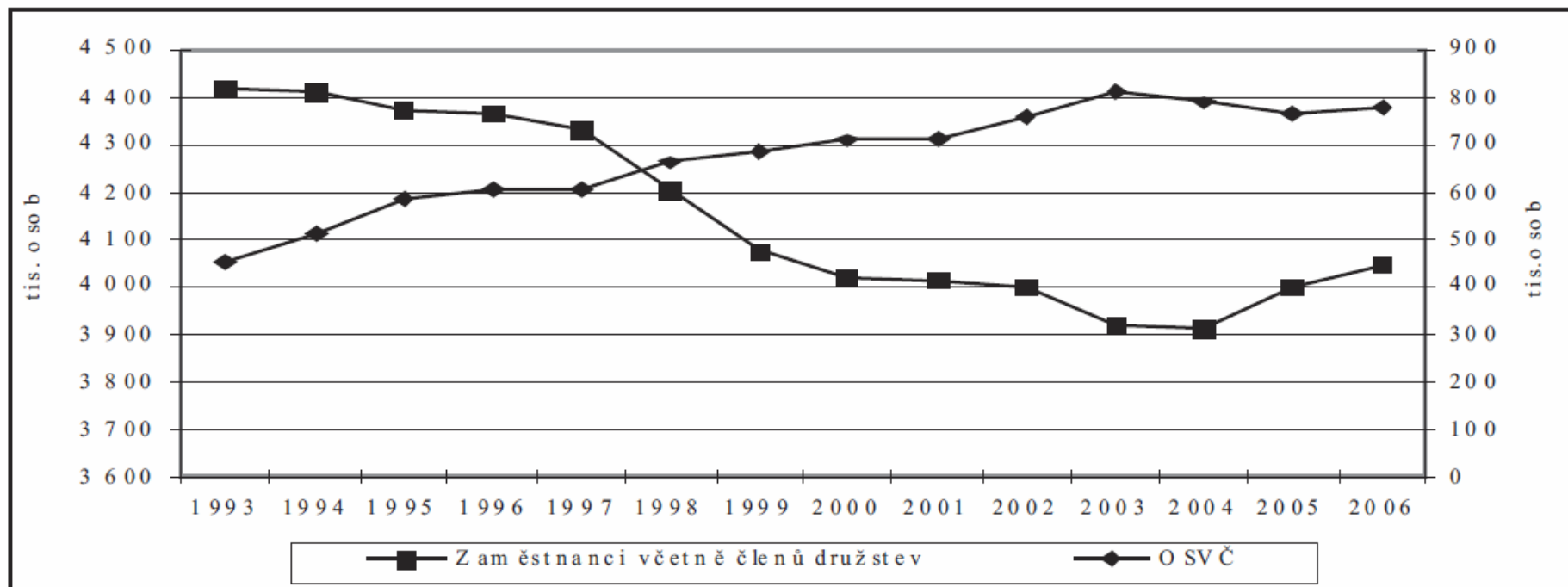
- živnostníci a řemeslníci
 - nepočetnější skupina OSVČ,
 - vykonávají činnost na základě živnostenského opatření,
 - soustavná výdělečná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených zákonem.
- osoby vykonávající tzv. svobodná povolání
 - široké spektrum, podnikají na základě jiných právních předpisů než živnostenského zákona,
 - povinné členství v odborné profesní komoře,
 - soukromí lékaři (ČLK), auditoři (Komora auditorů), notáři (notářský řád), advokáti (ČAK),
 - umělecké profese (herci, zpěváci, malíři, sochaři atd.), specializované umělecké agentury, výběrová řízení (konkursy),
 - vrcholoví sportovci a trenéři (profesionální smlouva),
 - znalci a tlumočníci.
- podnikatelé v zemědělství
 - včetně hospodaření v lesích a na vodních plochách.

OSVČ po roce 1989

- vývoj na počátku 90. letech 20. století
 - před rokem 1990 pouze 2 205 OSVČ, na konci roku 1990 pak 124 500 OSVČ,
 - do roku 1993 nebývale rychlý růst počtu OSVČ (průměrně ročně o 103 %),
 - rostl ale i počet neaktivních OSVČ,
 - povinná přeregistrace živností mezi lety 1993 a 1994 znamenala pokles počtu podnikajících osob o 80 tisíc.
- období 1993 až 1998
 - období relativní stabilizace,
 - průměrné roční přírůstky o 7,3 %; na 6 nově vzniklých OSVČ jedno zaniklé.
- období 1999 až 2004
 - předvstupní období (před vstupem do EU),
 - nárůst se ještě zpomalil: nárůst jen o 4,1 % ročně.

OSVČ po roce 1989

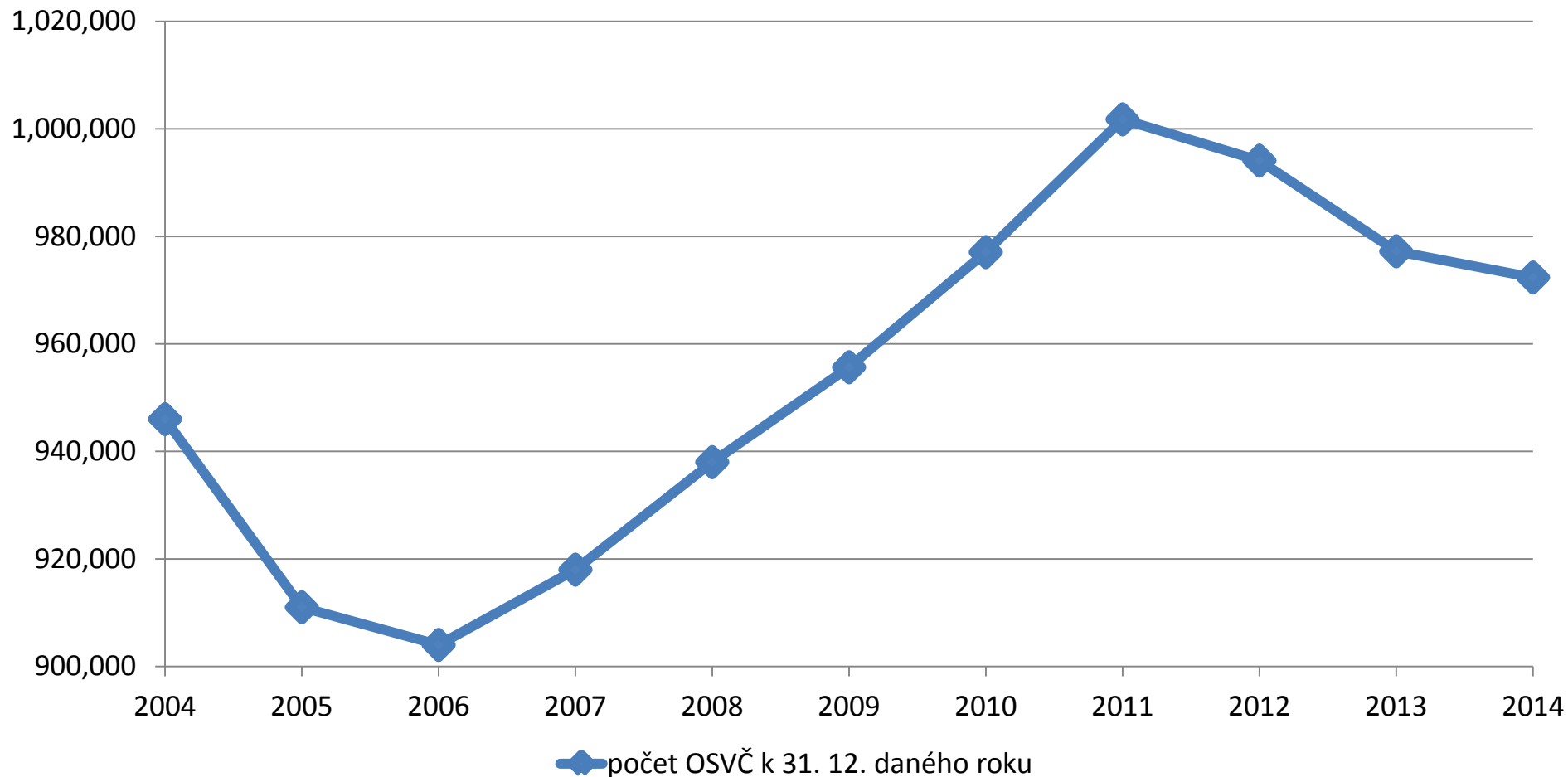
Graf 5 Vývoj počtu OSVČ a počtu zaměstnanců s formální vazbou ke svému zaměstnavateli včetně členů produkčních družstev v letech 1993–2006 (v tis.)

Zdroj dat: ČSÚ – VŠPS

OSVČ po vstupu do EU

- dosavadní maximum v roce 2011, pak mírný pokles, data ČSSZ

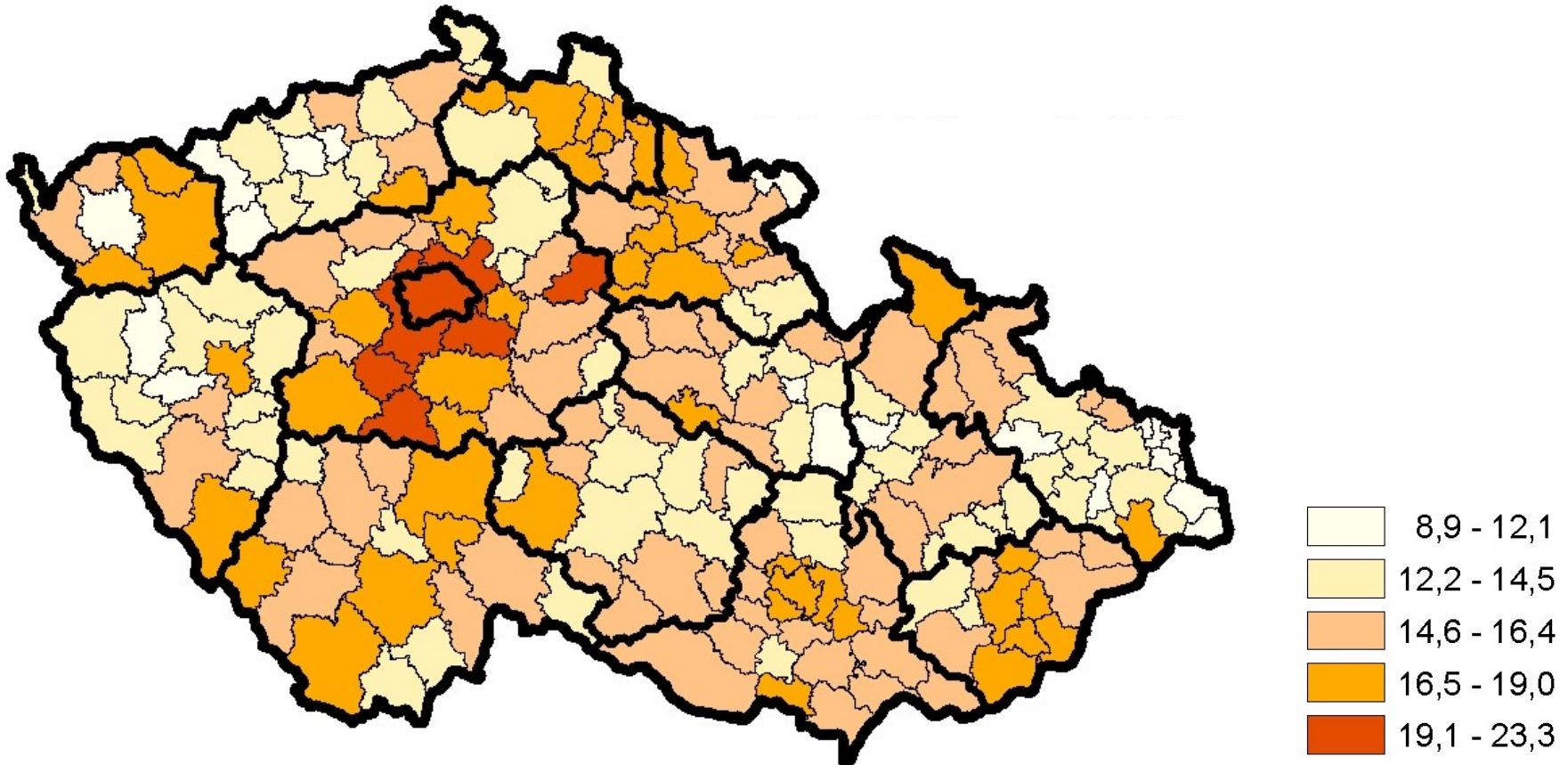
Krajská úroveň

- OSVČ v krajích ČR k 31. 12. 2014, data ČSSZ

Kraj	Počet OSVČ	Počet obyvatel 15-64 let	Podíl OSVČ / obyvatelé 15-64 let * 100
Hl. město Praha	164 912	846 961	19,5
Středočeský	131 183	874 701	15,0
Jihočeský	60 113	425 694	14,1
Plzeňský	50 897	384 309	13,2
Karlovarský	24 304	202 521	12,0
Ústecký	58 861	553 949	10,6
Liberecký	39 347	292 832	13,4
Královéhradecký	53 082	363 915	14,6
Pardubický	45 046	344 618	13,1
Vysočina	44 696	340 867	13,1
Jihomoravský	109 417	783 751	14,0
Olomoucký	50 243	424 947	11,8
Zlínský	52 734	393 025	13,4
Moravskoslezský	87 521	824 734	10,6
ČESKÁ REPUBLIKA	972 356	7 056 824	13,8

Míra podnikatelské aktivity

- Míra podnikatelské aktivity = celkový počet aktivních podnikatelských subjektů se sídlem v obci na 1 000 obyvatel obce
- míra podnikatelské aktivity v SO ORP ČR dle SLDB 2011

Míra podnikatelské aktivity

- oblasti s nejvyšší mírou podnikatelské aktivity

Morava:

- 1) Brno a zázemí – druhé populačně největší město ČR,
- 2) Zlín a zázemí – odkaz firmy Baťa,
- 3) Mikulov – turismus,
- 4) Jeseník – lázeňství,
- 5) Frýdlant nad Ostravicí – Čeladná a turismus.

Čechy:

- 1) Praha a zázemí (v podstatě Středočeský kraj) – hlavní město, největší město,
- 2) Plzeň – velké město,
- 3) jižní Čechy,
- 4) Karlovarsko – lázeňství,
- 5) Liberecký kraj a Královéhradecký kraj – turismus, migračně atraktivní oblast.

Evropská úroveň

- podíl OSVČ (self-employed) ve státech EU-28 na zaměstnaných osobách k 31. 12. 2014

Pořadí	Stát	Podíl OSVČ (%)			
			14.	Chorvatsko	13,0
1.	Řecko	30,8	15.	Malta	12,8
2.	Itálie	22,1	16.	Finsko	12,8
3.	Rumunsko	18,7	17.	Slovinsko	11,9
4.	Polsko	17,9	18.	Bulharsko	11,6
5.	ČR	17,0	19.	Francie	11,0
6.	Španělsko	16,7	20.	Rakousko	10,9
7.	Nizozemsko	15,2	21.	Litva	10,4
8.	Irsko	15,1	22.	Lotyšsko	10,1
9.	Slovensko	14,9	23.	Maďarsko	10,0
10.	Portugalsko	14,7	24.	Německo	9,6
11.	Kypr	14,4	25.	Estonsko	9,3
	EU-28	14,3	26.	Švédsko	9,1
12.	Velká Británie	13,7	27.	Lucembursko	8,6
13.	Belgie	13,5	28.	Dánsko	7,4